

(rajonas / miestas, mokykla)

klasės mokinio (-ės)

(vardas ir pavardė)

2014 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

TEKSTO SUVOKIMAS IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKYMAS
KALBOS ŽINIŲ TAIKYMAS

Testas

3 чэрвеня 2014 г.

Час – 1 гадзіна

ТЛУМАЧЭННІ:

- Праверце, ці няма пустых аркушаў ці іншых дэфектаў друку ў вашым тэксце. Калі заўважыце, паведамце настаўніку.
- Пісаць можаце і алоўкам, але канчатковы варыянт павінен быць напісаны ручкай сіняга колеру. Выкарыстоўваць карэктар забаронена.
- Будзе ацэньвацца і культура вашага пісьма: невыразна напісаныя, закрэсленыя адказы не будуць ацэнены (г.зн. за гэты адказ вы атрымаеце 0 балаў).
- На пытанні адказвайце каратка і зразумела. Вашы адказы павінны змясціцца ў адведзеных радках.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
1–3	6			
4–8	11			
9–13	10			
14–16	13			
Taškų suma	40			
Suapvalinta taškų suma	40			
			Įvertinimas	

Vertinimo komisija:

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

ЗАДАНИЕ ПА РАЗУМЕННИЮ ТЭКСТУ І ВЫКАРЫСТАННЮ ВЕДАЎ ПА ЛІТАРАТУРЫ

(25 балаў)

Прачытайце ўрывак з паэмы і выканайце заданні 1 – 12

ПА ЛІТАРАТУРЫ

Выдумка гэта карэннем сваім пранікае
 Ў княжанне Вітаўта ў годы найвысшага ўздыму
 Княства Вялікалітоўскага; з мэтай падтрымкі
 Боегатоўнасці будучых рэкрутаў з вёсак
 Князь і загадваў стварыць у сваіх уладаннях
 Лагер ваенны у кожным паселішчы ў пушчах,
 Дзе рыхтаваў свае раці да бітваў наступных.
 Ён паміж войнамі ў шапку не спаў і дружыны
 Ў дзікіх аблавах на звера прывучваў змагацца
 Так, як і ў бітвах з татарамі, і гартаваў іх
 Сілу і дух у нягодах няспынных паходаў.
 Ён, дваадзіны ў асобе вялікага князя —
 Факельшчык войнаў са слабым, а з дужым анёл-міратворац,
 Ставіў аголены меч свой, як слуп пагранічны,
 Перад нашэсцямі ворагаў з поўдня і ўсходу.
 Нават татарын, пакорліва ўнурыўшы голаў,
 Лук свой зламаны яму аддаваў і тлумачыў,
 Што, спаганяўшы ясак каля вотчын літоўскіх,
 Сам станавіўся пачварнай здабычай літвінаў.
 Быў літасцівы да тых уладарцаў, якіх ён
 Ставіў на княства па выбару ўласным і нават
 Грознай Ардзе мог прыцыкнуць: знай меру, татарын!
 Як знакаміты багаццем і сілай Масковіі землі,
 Ўсё ж і яны прымірэння прасілі з літвінам.
 Турак з Таўрыды заўсёды цюкі падарункаў
 Вітаўту слаў, прыхаваўшы свой клопат таемны:
 Як бы задобрыць, улесціць і гнеў не наклікаць
 На галаву сваю з боку Літоўскай дзяржавы.
 Тры каршуны, што наводзілі жах на паўсвета,
 Як пылюкі, перад ім нават ціўкнуць не смелі.

 Доблесць пры ім афіцыйна лічылася першай
 Якасцю воіна, і на вайсковых аглядах
 Ён, як аптэкар на вагах, узважваў, хто лепшы;
 Лепшаму там жа за доблесць і дзякаваў шчодро.
 Ох, не любіў баязліўцаў і пестаў з магнатаў!
 Будзь ты магнатам, але калі дрэйфіць у справе,

Лёс незайздросны ў такога — пагарда дружыны.
 Строга і крута судзіў, і прытым — справядліва.
 Сам справядлівы ва ўсім, ён па гэтай жа мерцы
 Кожнаму мераў і нейкім сваім адчуваннем
 Мог здагадацца адразу, дзе праўда, дзе крыўда.

.....
 Княжанне Вітаўта лічаць усе летапісцы
 Росквітам княства Літоўскага, нашага краю,
 І называюць той век залатым.

Заданні 1–12 (25 балаў)

1. За што маці дакарае сына?

.....

(2 балы)

2. На якой мове быў напісаны твор? *Правільны адказ абвядзіце.*

- А** Лацінскай
- Б** Беларускай
- В** Польскай
- Г** Стараславянскай

(1 бал)

3.1. Калі быў напісаны твор? *Правільны адказ абвядзіце.*

У эпоху:

- А** Антычнасці
- Б** Сярэднявечча
- В** Адраджэння
- Г** Асветніцтва

(1 бал)

3.2. З прапанаванага пераліку ідэй, каштоўнасцей, адбярэце толькі тыя, што характэрны для гэтай эпохі:

- А** Аскетызм
- Б** Гуманізм
- В** Захапленне Антычнасцю
- Г** Верхаўенства духа над целам
- Д** Розум – крытэрыі ісціны

(2 балы)

Балы
1 2

1 2

— —

— —

— —

— —

Сума балаў за 1–3 заданні (макс. 6 балаў)

4. Вызначце асноўны пафас урыўка.

.....

(2 балы)

Балы
1 2

— —

5. З якой мэтай Вітаўт ствараў лагеры ў паселішчах?

.....

(1 бал)

— —

6.1. Як называе аўтар паэмы час княжання Вітаўта? *Адкажыце радкамі тэкста.*

.....

(1 бал)

— —

6.2. Чаму так называюць гэты час?

.....

(2 балы)

— —

7. Пра каго аўтар гаворыць: “Тры каршуны, што наводзілі жах на паўсвету”?

.....

(3 балы)

— —

8. Што паслужыла для аўтара паэмы крыніцай ведаў пра князя Вітаўта?

.....

(2 балы)

— —

Сума балаў за 4–8 заданні (макс. 11 балаў)		
--	--	--

9. За якія якасці ўхваляе аўтар паэмы князя Вітаўта?

.....

 (2 балы)

10. Прывядзіце прыклад параўнання, растлумачце яго мастацкі сэнс.

.....

 (2 балы)

11. Прывядзіце прыклад эпітэта, растлумачце яго мастацкі сэнс.

.....

 (2 балы)

12. Чаму літаратурная крытыка называе гэты твор “першай у гісторыі нацыянальнай літаратуры песняй пра нас”?

.....

 (2 балы)

Балы	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

ЗАДАННІ ПА ВЫКАРЫСТАННЮ ВЕДАЎ ПА МОВЕ
 (15 балаў)

13. Растлумачце сэнс выказаў:

Выдумка гэта карэннем... пранікае:

.....

у шапку не спаў:

.....

(2 балы)

Балы	
1	2
—	—
—	—

Сума балаў за 9–13 заданні (макс. 10 балаў)		
---	--	--

14. Выпішыце сказ, у якім ёсць дзеепрыслоўныя звароты, падкрэсліце іх як члены сказа.

.....

(2 балы)

Балы
1 2

— —

15. Выпішыце з тэксту жарганізм і падбярыце да яго літаратурны адпаведнік.

.....

(2 балы)

— —

16. Запоўніце пустыя клеткі ў прапанаванай табліцы:

№	Словазлучэнне	Разрад прыметніка	Сінонім да прыметніка	Антонім да прыметніка
1	Лагер ваенны			
2	Грознай ардзе			
3	Мірны перыяд			

(9 балаў)

— —

Сума балаў за 14–16 заданні (макс. 13 балаў)

--	--

Чарнавік

